Nº. 2463

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franco* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG 4 JUNIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden orden, tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 5 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 2 Junij.

Van daag zullen de beraadslagingen worden geopend over de voorstellen van wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal. Wij wenschen vurig dat deze beraadslagingen zich mogen kenmerken, niet slechts door bezadigdheid, bij ontbreekt in onze Kamers zelden, maar vooral door onpartijdigheid; helaas! in de laatste jaren is zij al te dikwerf bij velen vruchteloos verlangd.

Er was een tijd, dat in de Kamers zamenwerking heerschte, dat er een gemoedelijke wisseling van gedachten plaats had met het doel om voor 't vaderland tot gewenschte rezultaten te komen. Sinds 1848 is die stemming in de werkzaamheden der Kamer menigmaal gemist; maar vooral sinds April 1853 is daaraan ongelukkigerwijze in de meeste aangelegenheden volslagen gebrek geweest. De partijen zijn hoe langer hoe scherper tegen over elkander gaan staan, en de partij-quæstiën hebben bijna alle anderen overheerscht. Het is blijkbaar geworden uit den gang der diskussiën en uit de gevolgen waartoe zij geleid hebben, dat, bij de meeste politieke quæstiën, die zich sinds 1853 hebben voorgedaan, niet zoo zeer de vraag gold wat die quæstie uit haren aard was en moest zijn, maar in plaats daarvan de vraag op den voorgrond stond: welk voor- of nadeel uit de quæstie voor de partijen zou kunnen voortvloeijen. En het antwoord op deze laatste vraag besliste over de verwerping of aanneming van menig voorstel. De gewigtigste belangen van het vaderland moesten voor partijbelangen onder doen. Dat is treurig, want dat is schadelijk zoowel voor de groote volksbelangen, als voor de konstitutionneele orde van zaken.

Wij drukken daarop, omdat wij niet zonder vrees zijn dat ook van de belangrijke quæstie van het gemaal eene partijzaak zal worden gemaakt, waarbij het groote belang voor vorst en volk op zij wordt geschoven. Heeft men vóór 1853 aan de konstitutionneelen het verwijt gedaan, dat zij van alles eene partijquæstie maakten; zij gaven er aanleiding toe ofschoon in verre na zoo erg niet als het verwijt goldt. Daarentegen heeft de zich noemende behoudende partij, die vóór 1853 geneigdheid had om zich bij de konstitutionneelen aan te sluiten, na 1853 de konstitutionneelen in de schaduw gezet, het verwijt tegen dezen gerigt, zichzelven tot gedragslijn gemaakt, en schier niet meer gehandeld dan met het oog op partijbelang, ten naastenbij openbaarlijk, zonder zich nauwelijks de moeite te geven om ten minste de *parlementaire convenances* in acht te nemen.

Het gerucht zegt, dat men thans eene dergelijke nieuwe vertooning van partijzucht te wachten heeft tegen de wet tot afschaffing van 't gemaal. De *Nederlander* heeft al vast zijn best gedaan, om aan de beraadslagingen die rigting te geven, en er is zelfs in buitenlandsche liberale korrespondentie, die bij de niet liberale »vrienden" nu en dan te rade gaat, berigt, dat er onder de ministeriëele leden der Kamer zijn, die zich daarop voorbereiden.

Wij hopen dat én de loopende geruchten én de uit den vreemde gekomene berigten beide valsch zullen blijken te zijn, en dat men in de gewigtige omstandigheden, waarin Europa verkeert, het goede Nederlandsche volk niet zal bezigen tot slagtoffer van partijtwisten. Het zou zeer ongeraden zijn. Men gelieve niet te vergeten, dat eene finantiële quæstie als deze eene prikkelbare politieke quæstie is, en dat, zoo er al gelegenheid is om zich vrolijk te maken over de veranderde zienswijze der Regering, die vreugde evenwel niet kan of mag worden gebragt voor rekening van het volk, hetgeen aanstonds zou plaats hebben, als men onder voorwendsel van het ministerie te kastijden, de roede zou doen neervallen op den rug van onze bevolkingen.

Vervolg van het Verslag van het onderzoek in de afdeelingen der Kamer nopens het wetsontwerp tot regeling van het Lager en Middelbaar Onderwijs.

Voor het algemeen belang is de loslating van een band, welke bij de grondwetsherziening van 1848 nog behouden bleef, verre van wenschelijk. De behoeften van onzen nijverheidsstand vorderen een naauwlettend oog en beperkende voorschriften voor hen, die in dien stand aan het opkomend geslacht de technische bekwaamheid en den kunstsmaak moeten mededeelen, welke bij onze werklieden in menig vak nog zoo veel te wenschen overlaten. Men behoeft slechts aan de belangen der zeevaart en de noodzakelijkheid der aankweeking van bekwame stuurlieden, te denken om zich te overtuigen, dat niet een iegelijk de eenige beoordeelaar kan zijn van zijne bevoegdheid om scholen van dien aard op te rigten. Bezwaarlijk kan men zich al de misbruiken en ontduikingen ook van de thans voorgestelde wetsbepalingen voor den geest brengen, die het gevolg der daaruit voortvloeijende nieuwe uitbreiding van het gebied van het hooger onderwijs zouden zijn. Allerlei lieden zullen allerlei scholen voor landhuishoudkunde, handel en scheepvaart, allerlei ambachts-, kunst- en gymnastische scholen voor leerlingen, ook van zeer jeugdigen leeftijd, kunnen oprigten, welke als inrigtingen van hooger onderwijs zullen moeten doorgaan, en in welke, strijdig met de bedoeling der Grondwet, de jeugd niet zal kunnen gevrijwaard worden tegen den invloed van onbekwaamheid en onredelijkheid.

Het argument, op bladz. 3 der memorie van toelichting gebezigd, om te betoogen, dat de Regering geen anderen weg kon inslaan, bewijst te veel. Het komt daarop neêr, dat vermits tijdens de grondwetsherziening de scheikunde, de delfstofkunde en andere wetenschappen, die op hetgeen men toen onder den algemeenen naam van industriescholen begreep, hoofdzaak zijn, als vakken van hooger onderwijs werden beschouwd, daarin ook voortaan geheel vrij onderwijs moet kunnen gegeven worden. Maar ook wis- en natuurkunde, ook geschiedenis, ook Nederlandsche taal behoorden destijds tot de vakken van hooger onder- [illegible] wet die vakken of de beginselen daarvan onder het lager en middelbaar onderwijs te begrijpen. Alle kundigheden, waarvan de mededeeling, zoodra zij naar de vatbaarheid en behoeften van jeugdiger leeftijd beperkt wordt, binnen den kring ligt van lager en middelbaar onderwijs, zijn de vruchten van wetenschappen, welke, wanneer zij worden voorgedragen om den weg tot academische graden te openen, tot het hooger onderwijs behooren. Er is nog meer. De grondwetgever bezat in 1848 een leiddraad voor hetgeen als hooger onderwijs moest worden aangemerkt in het organiek besluit van 2 Augustus 1815. Men moet aannemen, dat hij den daar gestelden regel, volgens welken het hooger onderwijs ten doel heeft om tot »*eenen geleerden stand*" in de maatschappij voor te bereiden, voor oogen heeft gehad, en dat dit ook tot rigtsnoer heeft gestrekt, toen bijv. in de artt. 23 en 62 der gemeentewet bepalingen werden gemaakt omtrent *de onderwijzers voor het lager en middelbaar onderwijs* en omtrent *de hoogleeraren en lectoren bij instellingen van hooger onderwijs*. De slotsom is derhalve, dat de wetgever thans volkomen vrij is, om aan het middelbaar onderwijs de aangeduide meerdere uitbreiding te geven.

§ 3. Eene derde hoofdvraag bestond daarin, of de inrigting, die volgens het wets-ontwerp aan het openbaar middelbaar onderwijs zou worden gegeven, bijval verdiende. Bij de behandeling dier vraag moest men wel de overtuiging uitspreken, dat de inrigting van het middelbaar onderwijs in het wets-ontwerp in 't geheel niet geregeld wordt, zelf niet binnen den zeer beperkten omvang welke daarbij aan dezen tak wordt toegekend. Art. 1 spreekt van de vakken van middelbaar onderwijs; in art. 4 en eenige volgende wordt van openbare middelbare scholen, telkens in verband met de lagere, gewag gemaakt, maar nergens worden zij bepaald aangeduid, en ongevoelig verliest men het spoor van hetgeen een van de voorname onderdeelen der wet moest uitmaken. In zoo verre voldoet dus de wet in geenen deele aan het voorschrift van het tweede lid van art. 194 der Grondwet.

Naar veler gevoelen is het zeer te betreuren, dat de Regering aan het middelbaar onderwijs zoo weinig gezette aandacht heeft gewijd. Tot dusverre is daarvoor van gouvernementswege niets of nagenoeg niets gedaan en werd deze tak aan de bijzondere nijverheid overgelaten. Zoo men niet wil, dat onze natie in zeer belangrijke opzigten meer en meer bij andere volken achtersta, moet aan die verwaarloozing een einde worden gemaakt, en ook van regeringswege aan het middelbaar onderwijs de zorg gewijd worden die het zoo zeer verdient.

Eene wet op het middelbaar onderwijs zou, om te dien aan de bestaande behoeften, onder anderen de vraag moeten beantwoorden, wat te dien aanzien door de gemeenten, wat door de provincie, wat door den Staat moet worden gedaan. Het spreekt van zelf, dat omtrent het openbaar middelbaar onderwijs zulke algemeene verpligtingen niet kunnen worden opgelegd als omtrent het openbaar lager onderwijs. Het laatste alleen moet, volgens de Grondwet, *overal* op eenen voldoenden voet worden gegeven. Maar toch schijnt het allezins betwistbaar, dat dit punt zoo geheel fakultatief mag worden gelaten, als volgens het wets-ontwerp het geval zou zijn. Er waren leden, die het voor gemeenten van een bepaald aantal leden zielen verpligtend gesteld wilden hebben, om of bij het lager onderwijs in de daarvoor bestemde scholen middelbaar onderwijs te doen geven, óf afzonderlijke middelbare scholen op te rigten. Zij zagen alleen daartegen een schier onoverkomelijk bezwaar in de bepaling van art. 6, dat de gemeente in al de kosten ook van haar middelbaar onderwijs voorziet. Maar dit bezwaar ligt niet in den aard der zaak en is in eene meer uitgewerkte wet op het middelbaar onderwijs uit den weg te ruimen. Het voorschrift ware te geven, dat, zoo al niet de Staat, dan toch de provincie, binnen zekere grenzen, de gemeenten in de oprigting en het onderhoud van middelbare scholen, ook buiten het geval van onvermogen, te hulp zou kunnen komen. Er zouden van overheidswege modelscholen voor het middelbaar onderwijs tot stand te brengen zijn, bestemd om navolging op te wekken en eenen [illegible] ook bij de bijzondere instellingen van dezen aard levendig te houden. Van staatswege zouden welligt bepaalde aanmoedigingsmiddelen voor het middelbaar onderwijs kunnen worden verstrekt. De wetgeving van andere landen, ook de belgische wet op het middelbaar onderwijs van 1 Junij 1850, zou welligt in dit en dergelijke opzigten tot voorbeeld kunnen strekken.

Nog één punt zou bij eene goede regeling van het middelbaar onderwijs niet uit het oog mogen worden verloren; dit namelijk, dat het toezigt op dat onderwijs afgescheiden behoort te zijn van het toezigt op het lager onderwijs. De personen, die de meeste geschiktheid bezitten om het toezigt op het lager onderwijs uit te oefenen en den bloei daarvan te bevorderen, kunnen in den regel niet geacht worden tot het vervullen derzelfde taak ten aanzien van het middelbaar onderwijs bevoegd te zijn. Voor die laatste taak worden, vooral wat het technische deel van het onderwijs betreft, bepaalde kundigheden vereischt, slechts in 't bezit van weinigen dergenen, die voor de betrekking van schoolopziener in aanmerking komen.

§ 4. Vermits, gelijk uit het voorafgaande blijkt, de voorgedragene wet geacht kan worden alleen de regeling van het lager onderwijs te betreffen, was het een vierde hoofdpunt van beschouwing, of aan die regeling de lof van *volledigheid* toe te kennen is. Algemeen moest men ook deze vraag ontkennend beantwoorden. Allen kwamen daarin overeen, dat de wet zeer groote leemten heeft, en velen konden niet ontveinzen, dat inzonderheid uit dien hoofde het wetsontwerp, als een geheel beschouwd, op hen eenen zeer ongunstigen indruk heeft gemaakt. Die leemten zijn zelfs zoo menigvuldig en in 't oog vallend, dat men het bestaan daarvan, na al wat sedert eene reeks van jaren hier te lande over de wetgeving op het lager onderwijs is verhandeld, onverklaarbaar zou moeten noemen, indien de memorie van toelichting niet eenigermate de oplossing gaf. Daaruit blijkt, dat de Regering geenszins beoogd heeft *het onderwerp in zijnen geheelen omvang bij wet te regelen* (bladz. 5); maar bepaalde punten, die zij daarvoor vatbaar acht, aan nader vast te stellen reglementen wil overlaten.

Dit nu kon men niet goedkeuren. De Grondwet heeft, toen zij regeling der inrigting van het openbaar onderwijs door de wet voorschreef, en ook bepaalde punten aanwees, die ten aanzien van het bijzonder onderwijs wettelijk moeten geregeld worden, niet anders dan eene volledige regeling kunnen bedoelen. Al liet het zich aannemen, dat de wet op het lager onderwijs niet in alle

bijzonderheden van ieder daartoe behoorend onderwerp treden kon, en dat sommige daarbij vastgestelde beginselen later bij eenen algemeenen maatregel van inwendig bestuur in toepassing konden worden gebragt, dan mogt toch hier, evenmin als elders, aanleiding worden gegeven, dat het uitvoerend gezag de grenzen zijner bevoegdheid overschreed. Aan de taak des wetgevers mogt niet worden onttrokken, wat uit zijnen aard tot het gebied der wet behoort. De beginselen der wet konden door reglementaire voorschriften worden toegepast, maar deze moesten steeds op die beginselen steunen, daaraan hunnen oorsprong ontleenen: zij mogten niet aanvullen wat aan de wet ontbreekt. Enkele leden slechts ofschoon de juistheid dezer beginselen erkennende, meenden, dat men zich daarbij voor overdrijving wachten moest. Anders zou het gevaar ontstaan, dat zuiver reglementaire voorschriften in de wet opgenomen wierden, en dat later, naar mate de noodzakelijkheid tot het brengen van verbetering, in die voorschriften door de ondervinding wierd aangewezen, de wet telkens zou moeten gewijzigd worden; waardoor zij allengs een onzamenhangend geheel zou vormen.

De regering beroept zich in de memorie van toelichting, tot regtvaardiging van haar stelsel om veel aan reglementen over te laten, op het voorbeeld der schoolwet van 1806. Zij zegt, dat het nut der toen gevolgde handelwijze herhaaldelijk gebleken is. Wel verre van dit te kunnen toestemmen, acht men het een hoofdgebrek in de wet van 1806, dat zij over gewigtige punten het stilzwijgen bewaart, en zoowel door geheel haar zamenstel als door de uitdrukkelijke bepaling van art. 21, aan het uitvoerend gezag zoo veel te regelen overliet. Juist ten gevolge daarvan is in lateren tijd zoo luide geklaagd, dat van den oorspronkelijken geest dier wet afgeweken en zij al meer en meer verwrongen werd. De wet van 1806 heeft er zelve toe bijgedragen, dat, gelijk het in 1844 werd uitgedrukt, hier te lande ook ten aanzien van het lager onderwijs allengs eene door koninklijke besluiten buigzame orde van zaken gevestigd werd.

Bij de optelling der leemten, die het wets ontwerp met opzigt tot de regeling van het lager onderwijs aanbiedt, kwamen voornamelijk de volgende punten ter sprake, op de meeste waarvan men nog nader bij de meer bepaalde overweging der artikelen van het wets-ontwerp teruggekomen is.

I. Het gemis van alle bepalingen omtrent *de opleiding der onderwijzers*. Dit vooral moest als eene hoofdleemte worden beschouwd. De hoop en de kracht van ons openbaar volksonderwijs, zeide men, rusten op de waardij der onderwijzers. Vele ander vraagstukken omtrent de aan het lager onderwijs te geven rigting en de daarbij te volgen beginselen kunnen als van ondergeschikten aard worden beschouwd, zoo slechts zekerheid bestaat, dat het onderwijs des volks over het algemeen aan kundige, geschikte, godsdienstig gestemde onderwijzers is toevertrouwd, en die zekerheid laat zich niet verkrijgen, zoo niet van overheidswege voor de aankweeking van zulke onderwijzers zorg wordt gedragen. De Staat wijst aanzienlijke geldsommen aan voor de opleiding dergenen, die in lateren leeftijd ter zee of te land het vaderland en zijne belangen moeten helpen beschermen, of als ingenieur den natuurlijken vijand van onzen bodem te keer gaan. Zou zich niet eene dergelijke zorg tot hen moeten uitstrekken, die hun leven wijden aan het bestrijden van eenen anderen, niet minder geduchten vijand: de onwetendheid? Zoo de grondwetgever het openbaar onderwijs tot een voorwerp van de aanhoudende zorg der Regering heeft verheven, zal daarbij wel in de eerste plaats aan het onderwijzend personeel moeten worden gedacht. Wel verre dat de wet de aankweeking van goede onderwijzers zou bevorderen, strekt zij veeleer om die tegen te gaan. Nu reeds klaagt men in sommige streken zeer over gebrek aan goede hulponderwijzers; bijzondere omstandigheden, zoo als de plaatsing van een aantal jongelieden, die zich aan den onderwijzersstand toewijdden, bij het vak der telegraphie, hebben daartoe medegewerkt. Maar dat gebrek zou zeer groot worden, indien voortaan, zoo als art. 15 van het onderwerp schijnt mede te brengen, niemand, ook niet als hulponderwijzer, aan het onderwijs der jeugd zou kunnen deelnemen, dan na eene acte van bekwaamheid verkregen te hebben. De gewone oefenschool voor den aankomenden onderwijzer zou zoo doende gesloten worden.

Naar het oordeel van verscheidene leden behoorende in de aangeduide leemte te worden voorzien door, op het voorbeeld van art. 16 van het ontwerp van 1849, de bepaling in de wet op te nemen, dat van staatswege eene of meerdere kweekscholen voor schoolonderwijzers worden onderhouden. Zij wezen daarbij op de goede vruchten, die de Haarlemsche kweekschool, vooral in een vroeger tijdperk heeft opgeleverd. Anderen durfden zich niet zoo bepaald voor de oprigting van zulke kweekscholen verklaren. De wetgever zou, door die oprigting te bevelen, het padagogiesch vraagpunt beslissen, of het beter is den aankomenden onderwijzer op eene daarvoor afzonderlijk aangelegde kweekschool te vormen, dan wel hem op de lagere school zelve, onder het toezigt van eenen bekwamen hoofdonderwijzer, door het practisch geven van onderrigt, met studie in tusschenuren gepaard, op te leiden.

Maar, ook indien de Regering meende, dat de vestiging van eigenlijke kweekscholen niet de voorkeur verdient, had zij in haar wetsvoorstel het stilzwijgen niet moeten bewaren omtrent de pligten, hetzij van den Staat, hetzij van eenige andere overheid, om voor de aankweeking tot den onderwijzersstand zorg te dragen. Door het verleenen van beurzen en op velerlei andere wijze kon die aankweeking worden bevorderd. Daartoe en tot het opwekken van eenen loffelijken naijver onder de onderwijzers zouden, volgens sommigen, in elke provincie eene of meer modelscholen moeten worden opgerigt, die het midden hielden tusschen eene eigenlijke kweekschool en eene gewone lagere school. Zij zouden in grootere gemeenten of in openbare gestichten te vestigen zijn, en indien daarbij een talrijk onderwijzerspersoneel wierd geplaatst, andere scholen door den tijd van bekwame hoofden kunnen voorzien. Men wilde met andere woorden de *écoles primaires supérieures*, die men in België kent en gedeeltelijk nog een overblijfsel zijn van de schoolinrigting aldaar tijdens de vereeniging met Nederland, naar onze behoeften gewijzigd, hier overplanten. Welligt zou ook iets dergelijks in aanmerking komen, als men sedert eenige jaren, in navolging van Noord-Amerika, te Groningen heeft beproefd. In die akademiestad worden eenmaal 's jaars de onderwijzers van een bepaald distrikt verzameld om voordragten van hoogleeraren en anderen over onderwerpen van onderwijs en opvoeding aan te hooren, en genieten dan degenen, die aan deze lessen deelnemen, vergoeding van reis- en verblijfkosten.

II. Het gemis van doeltreffende bepalingen omtrent *het examen der onderwijzers*. Hangt, zoo als straks werd aangemerkt, de toekomst van het volksonderwijs vooral van de waardij der onderwijzers af, dan behoort de wetgever ook zorg te dragen, dat voortaan niemand aan het hoofd eener school kunne optreden, dan die blijken heeft gegeven de daarvoor vereischte bekwaamheid te bezitten. In een streng onderzoek van ieder, die zich aan den onderwijzersstand wijden wil, ligt de eenige afdoende waarborg, dat de schooljeugd voortaan nergens het slagtoffer worden zal van onkunde en ongeschiktheid. Die waarborg nu ontbreekt in de wet, welke geene afdoende, behoorlijk uitgewerkte voorschriften op dit punt behelst, en, zoo als nog nader bij de behandeling van art. 18 zal worden aangetoond, veeleer de strekking heeft om een zeer laag peil van kunde en bekwaamheid voor de onderwijzers in 't algemeen te doen aannemen.

(*Wordt vervolgd*)

De Berigten omtrent de verwarring in het paleis der tentoonstelling te Parijs, worden, wat Nederland betreft, dank zij de zorg en de bemoeijenissen van hen, die door onze Regering aldaar, tot behartiging van de belangen van de Nederlandsche inzenders zijn aangesteld, van dag tot dag geruststellender. Was op den dag der opening, Nederland, na Engeland en België, het verst gevorderd, thans vernemen wij, dat onder anderen, de kisten door de Nederl. Handel Maatschappij ingezonden, en die onder honderde kisten van andere natien verspreid waren geraakt, zijn bijeen gebragt, en dat men ijverig bezig is die te ontpakken en de voorwerpen te rangschikken en te regelen. Algemeen en bij herhaling wordt het bejammerd, dat de plaatsruimte aan Nederland, zoo in het hoofdgebouw als in de nevengebouwen, toegekend, in verhouding tot de toegezondene voorwerpen, zoo beperkt is. Maar daarom is het te meer te bejammeren, dat enkele inzenders het doel eener algemeene wereldtentoonstelling hebben miskend, en meer en wel gelijksoortige voorwerpen hebben gezonden, dan voor eene soortgelijke tentoonstelling doelmatig is. Zij hebben daardoor niet alleen de toegestane ruimte verengd, maar daarenboven voor anderen beperkt. Onder de Nederlandsche ten toon gestelde voorwerpen verdienen vooral onderscheiding de tapijten van den heer Heukensfeldt, uit Delft en van de koninklijke fabriek te Deventer (directeur de heer F. Kronenburg); de kunstig bewerkte predikstoelen van L. Vengman, te 's Hertogenbosch, en van P. J. Cuypers en F. Stoltzenberg, te Roermond; ook houden de ingezonden voorwerpen van de heeren P. van Vlissingen en Dudok van Heel cs. van Enthoven en van de Heus, het ingezonden tafelgoed (damast); het touwwerk, linnen, onderscheidene rijtuigen en niet minder het zilverwerk, de eer van Nederland bij die tentoonstelling krachtdadig op. Wij ontvangen de gunstigste berigten omtrent de ijver en volharding die zij, welke de belangen der Nederlandsche nijverheid te Parijs behartigen, in het werk stellen. Inzenders, die vrijen toegang verlangen, behoeven zich slechts aan den agent voor Nederland te wenden.

Bovenstaand gunstig berigt moet echter niet doen vermoeden, dat de algemeene verwarring bij de Parijsche tentoonstelling een einde heeft genomen. Het zij verre. Het locaal is ongeschikt, vooral door warmte en door stof. Wekelijks vergaderen daarom de gedelegeerden der onderscheidene natiën, bij den heer Rothschild, kommissaris van Oostenrijk, om tegen dezen of genen maatregel van de Fransche kommissie te protesteeren, gelijk van onze zijde bij den aanvang is geprotesteerd tegen het uitpakken van eenige kostbare voorwerpen, uit hoofde der stof, die alles binnen weinige minuten bedekte. De Engelsche en Duitsche bladen beijverden zich thans de gebreken der Parijsche tentoonstelling aan den dag te brengen en te hekelen. (*H.*)

Den 30sten heeft voor de korrektioneele regtbank te Antwerpen' de zaak gediend van de onlangs plaats gehad hebbende botsing aan boord van de *H. Liduina*. De eerste stuurman van het schip Esschel Decker is veroordeeld tot eene maand gevangenisstraf en 16 francs boete en de matroos Eduard Andes tot 18 maanden gevangenis en 16 francs boete.

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeente Peize H. J. Hulst, en tot ontvanger der in- en uitgaande regten en accijnsen aan het grenskantoor de Knalhutte (Overijssel), G. J. van Oort.

Ten gevolge eener uitnoodiging van de Fransche regering zijn van wege het hoofdbestuur der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, voor Nederland, tot leden der jury, ter gelegenheid van den aanstaanden wedstrijd voor den landbouw te Parijs benoemd, de heeren: Mr. A. H. van Wickevoort Crommelin, te Berkenrode bij Haarlem, en P. J. baron van Pallandt, op Duinrel onder Wassenaar bij 's Gravenhage; welke beide heeren zich die benoeming hebben laten welgevallen.

In aanmerking nemende, dat het toenemend aantal stoomtuigen en de veiligheid der ingezetenen vorderen, het onderzoek dezer werktuigen en het toezigt op hun gebruik aan ambtenaren op te dragen, welke hunne zorg voortdurend aan dit onderwerp wijden; heeft Z. M. bij besluit van den 24sten Mei bepaald, dat het onderzoek der stoomtuigen, welke niet onder het onmiddelijk beheer der departementen van binnenl. zaken, marine of oorlog gesteld zijn, en het toezigt op hun gebruik, worden opgedragen aan drie vaste ambtenaren, met rang van ing. eerste of tweede klasse of dien van aspirant-ing. en staan zullen onder de onmiddelijke bevelen van den min. van Binnenl. Zaken; dat hunne jaarwedden is bepaald voor een ing. eerste kl. op *f* 2000; voor een ing. tweede kl. op *f* 1500, voor een adsp.-ing. op *f* 900, benevens een abonnement voor bureaukosten *f* 250 niet te boven gaande en dat zij ten aanzien van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten, worden gerangschikt in de 3de kl. van het tarief. Dit besluit wordt gerekend met den 1sten April jl. in werking te zijn getreden.

De stand der agio op de drie hoofdplaatsen van Java was op 1 Maart als volgt:

	Batavia.	*Samar.*	*Soerab.*
	Duiten.	Duiten.	Duiten.
Voor den Nederlandschen gulden	120	122	120
» een twee en een half gulden stuk	300	300	300
» » drie gulden stuk	360	360	360
» » gouden Willem	1200	1210	1200
» » halven dito	600	605	600
» » recepis ad *f* 1	119	120	120
» » gouden Spaanschen dubloen	5220	5280	4800
» » Mexikaanschen dito	4800	4800	4800
» » gouden dukaat	790	800	780
» » Spaansche mat	360	360	348
» » Mexikaanschen dollar	345	348	—
» » Sikka ropij	—	120	—
» » vijf frank-stuk	250	240	—

— Uit Bezoekie wordt gemeld dat de afgeloopen maand, Februarij zich gekenmerkt heeft door aanhoudende en zware regens, waardoor over de geheele residentie heen, zoo wel aan de bruggen en dammen als aan de plantsoenen min of meer belangrijke schade is toegebragt geworden.

Zoo is o. a. in het regentschap van dien naam gedurende de maand Februarij, het gewas vernield van nagenoeg 104 bouws sawas en ruim 38 bouws tagalvelden, terwijl 12 grootere en kleinere dammen en 6 bruggen gedeeltelijk door het water medegesleept, gedeeltelijk zwaar beschadigd zijn geworden.

De afdeeling (thans residentie) Probolingo is door overstroomingen mede zwaar geteisterd geworden.

Ook het distrikt Phaiton heeft in deze watervloeden moeten deelen.

Deze overstroomingen hebben zich ook uitgestrekt tot de distrikten Tongas, Padjarakan Kraksan en Djabong, zoo zelfs dat het water van 1 tot 2 voeten hoog den grooten postweg bedekte.

In Cheribon, Banjoemaas, enkele afdeelingen van Bagelen, van Madioen, Patjitan en Sumatra's Westkust heerschten in Februarij nog koortsen, die hier meer daar minder hevig optraden, en in de Preanger Regentschappen een epidemisch karakter hadden. Gevallen van cholera waren voorgekomen in Japara, eenige afdeelingen van Bagelen, te Soerakarta, Klatten (waar sedert 16 Februarij geene nieuwe gevallen waren voorgekomen) en Djocjokarta,

waar de cholera mede aan het afnemen was. Uit Menado schrijft men dat in 10 dorpen van de distrikten Likoepang en Tonsawang buikziekten heerschten, die niet zelden eene doodelijken afloop hadden.

'S GRAVENHAGE, 1 Junij. Men verneemt, dat Z. M. de Koning Woensdag aanst. uit Luxemburg in deze rezidentie wordt terug verwacht.

— Z. Exc. de Staatsraad-Kommissaris des Konings dezer provincie, heeft heden zijne inspectie reis in de provincie voortgezet, en de gemeenten Monster, Naaldwijk en de Lier bezocht. Z. Exc. wordt heden in deze rezidentie terug verwacht.

— In deze rezidentie is aangekomen en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt de heer J. S. Whitteun, komende van Londen.

— Nog zijn in deze rezidentie aangekomen en aan het hôtel *de Oude Doelen* afgestapt de heer Albert baron de Hoese, sekretaris van legatie van Z. M. den Koning van België, te Parijs; de heer Henri N. R. H. graaf de la Bédoijère en de heer Peters, ingenieur, allen komende van Parijs; de baron van Lijnden, met familie, van Utrecht en de graaf Schimmelpenninck, minister van Staat.

— Heden morgen is de baron Farnbühler, kamerheer des Konings van Wurtemburg, die gedurende zijn verblijf in het *Hôtel de l'Europe* gelogeerd heeft, uit deze rezidentie naar Wurtemburg teruggekeerd.

— De gewone audientie van den minister van Oorlog zal op aanstaande Dingsdag, den 5 Junij, mitsgaders op Dingsdag den 12 daaraanvolgende, geen plaats hebben.

HAARLEM, 30 Mei. In de bijeenkomst van den gemeenteraad van heden is voor kennisgeving aangenomen een brief van den minister van Binnenlandsche Zaken aan Gedep. Staten, bij welken aan dezelve wordt medegedeeld, dat Z. Exc. heeft gemeend, zich te kunnen onthouden van de mededeelingen van de voordragt aan Z. M. der vernietiging van het raadsbesluit van 25 Oktober, betreffende de rangschikking van sommige godshuizen, zoolang die vernietiging niet door belanghebbenden wordt gevraagd.

MEPPEL, 31 Mei. In de gisteren gehoudene raadsvergadering werd eene missive behandeld van burgemeester en wethouders van Amsterdam, houdende eenige aanmerkingen op het reglement en tarief van het beurtveer tusschen Amsterdam en Meppel. De eerste aanmerking betrof het regt tot de benoeming der veerschippers. Het voorstel desaangaande, om het overoude regt, waarbij Amsterdam slechts één en Meppel de overige schippers benoemt, op te heffen en de benoeming in het vervolg beurtelings te doen, heeft de raad verworpen. Gelijk lot viel het voorstel ten deel om de in art. 20 voorkomende beperkende bepaling, dat de schipper niet meer dan 8 lasten zaad behoeft te laden, weg te laten. Overigens is conform de voorgestelde wijzigingen van Amsterdam besloten. (*H.*)

GRONINGEN, 31 Mei. De Provinciale Staten van Groningen hebben in de zitting van heden met 23 stemmen benoemd tot lid van de Eerste der Staten-Generaal, Mr. H. Sichterman van de Brake, prokureur te Winsum.

DRUTEN, 30 Mei. De Maas en Waalsche Dames-vereeniging mag zich verheugen in eene krachtdadige ondersteuning harer pogingen tot verzachting van het lot der slagtoffers van de overstroomingen in dat distrikt; niet alleen blijven de aanvragen om loten voor de loterij veelvuldig aanhouden, maar ook zijn bij haar van verschillende zijden, en o. a. dezer dagen, uit 's Hage, Arnhem en 's Hertogenbosch vele smaakvolle handwerken en andere voorwerpen voor de te houden verloting ontvangen.

De hartelijkste dank der Dames-vereeniging zij bij deze toegebragt aan allen, die hunne talenten tot een zoo menschlievend doel hebben willen aanwenden.

MEDEMBLIK, 31 Mei. De aanvoer ter kaasmarkt bestond heden uit 41 stapels, die met graagte gekocht werden tot *f* 24¼ de 50 Ned. ℔.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

Prins Gortschakoff meldt, dat Kertch en Yenikale door het garnizoen zijn verlaten geworden, nadat het geschut vernageld en de schepen in brand gestoken waren. De bezetting dier beide plaatsen had slechts onbeduidend verlies geleden en was naar Arobat geweken. De vijand was niet in het binnenland doorgedrongen. De geallieerden hadden zich ook voor Berdiansky vertoond.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Junij. Buiten de reeds gisteren vermelde telegraphische berigten van generaal Pelissier, zijn er geene tijdingen van het oorlogstooneel ontvangen. Het gerucht van het gevecht met de troepen van generaal Liprandi wordt door niets bevestigd.

— Volgens eene korrespondentie van de *Presse* zou het leger in de Krim voor het nieuwe operatieplan reeds georganizeerd en zamengesteld zijn uit de volgende troepen: Bijna 60,000 man Franschen, 25,000 Turken, een gedeelte van het Engelsche en het geheele Sardinische leger. Deze zouden te zamen 91,000 man uitmaken. De Turken zouden in persoon worden aangevoerd door Omer-Pacha. Volgens eene naauwkeurige opgave bestaat het geheele geallieerde leger, dat thans voor en bij Sebastopol gelegerd is, uit niet minder dan 200,000 man, waaronder 115,000 man Franschen, circa 45000 man Engelsche en Sardinische, 25000 man Ottomanische en de 10000 man Turksche en Tunesische troepen, die te Balaklava gebleven zijn. De 25000 man Turken zijn gekozen uit de keur van het Ottomannische leger.

— De geschillen tusschen de Porte en Oostenrijk ten opzigte der Vorstendommen blijven voortduren. Men schijnt te Konstantinopel alles behalve tevreden te zijn over het gedrag van generaal Coronini en de troepen, die onder zijne bevelen staan. Hassen-pacha, opperbevelhebber der Turksche troepen in Wallachije is teruggeroepen en door Soliman-pacha vervangen. Deze terugroeping is een gevolg van de stappen van prins Stirbey en generaal Coronini, met welken eerstgemelde op geen zeer goeden voet staat. Ondertusschen gelast de dépêche, waarbij Ali-pacha naar Konstantinopel terug ontboden wordt, om zijn weg over Wallachaije te nemen, ten einde den staat van zaken aldaar op te nemen en aan de Porte daarvan verslag te doen.

— Thans is de tekst bekend geworden van eene missive van graaf Buol aan de Oostenrijksche diplomatieke agenten bij de Duitsche hoven, ten geleide van eene kopie der protokollen der Weener konferentie, om die verder aan die hoven zelve openbaar te maken. De Oostenrijksche minister verklaart in deze missive tot die openbaarmaking thans reeds besloten te hebben, omdat de engelsche regering ze ook aan het Parlement overgelegd heeft. Hoewel graaf Buol aan het slot zijner missive zegt, dat de oostenrijksche regering waarschijnlijk binnen zeer korten tijd hare zienswijze nopens den tegenwoordigen stand van zaken aan de duitsche hoven zal kunnen mededeelen, eene zienswijze, waarop het antwoord van de kabinetten van Londen en Parijs noodwendig een zekeren invloed moet uitoefenen, zoo is echter onmiskenbaar in die missive Oostenrijks besluit om neutraal te blijven, duidelijk te zien.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Junij. De meetings ten behoeve der administrative hervormingen worden dagelijks talrijker. Behalve te Londen worden zij ook te Bristol en te Glochester gehouden. Op de laatste meeting te Londen gehouden, werd zonder omwegen het wantrouwen te kennen gegeven, 't welk men tegen Lord John Russel en Lord Palmerston voedde, en het besluit genomen, dat men tot de administratieve hervorming niet kan geraken, zonder vooraf het reglement te hervormen en het stemregt uit te breiden.

— Berigten uit Shanghae van den 9 April melden, dat aldaar rust heerschte en men de stad wederom opbouwde. De rebellen van Nankin daarentegen hadden strooptogten gedaan in de thee-distrikten, en de hoofdstad Kwei-Chow-Foo was in hunne handen gevallen. Men was bevreesd, dat zij, door de stad Hang-Chow-Foo te nemen, de uitvoeren van Shanghae zouden belemmeren.

Te Canton was niets nieuws voorgevallen. De rebellen hadden zich sedert hunne nederlaag te Kow-Kong geconcentreerd, en de Mandarijnen maakten eene expeditie tegen hen gereed. Eene Engelsche flotille had hun 20 jonken ontnomen en de bemanning gedood. De bevolking van Canton leed veel gebrek; de rijst was zeer schaarsch en de uitvoer er van was verboden. Men was bedacht voor onlusten, ten gevolge van de duurte der levensmiddelen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 1 Junij. Men is hier van gevoelen, dat Oostenrijk zich nimmer bij de geallieerden zal aansluiten, zoo lang het niet verzekerd is van de medewerking van Pruissen en Duitschland.

— Een van de half officieele organen van het Russische gouvernement, de *Noordsche Bij*, zegt in haar nommer van 21 Mei jl.: »De plannen der westersche mogendheden met Turkije, en haar oordeel over de levenskracht van het Turksche rijk, zijn bij de te Weenen gevoerde onderhandelingen reeds genoegzaam aan het licht gekomen. Thans geven die mogendheden een nieuw blijk daarvan: zij doen alle moeite om een groot aantal troepen bij Konstantinopel te vereenigen. Wat hiermede bedoeld wordt, is klaarblijkelijk: niet langer twijfelende aan de onherstelbare kwijning en den onafwendbaren val van het Turksche rijk, willen de westersche mogendheden in Turkije den invloed vernietigen van elke andere mogendheid, welke haar aldaar zou hebben kunnen in toom houden. Frankrijk en Engeland hopen ieder voor zich op de heerschappij over het Turksche rijk: uit vrees voor Ruslands invloed hebben zij zich onderling verbonden om gezamenlijk dien invloed te weren.

»De jammervolle oorlog, dien wij thans hebben te voeren, is dan ook juist dat wat reeds voorlang door Z. M, keizer Nikolaas vooruitgezien werd. Dien bloedigen strijd te vermijden, was zijn geliefkoosd plan, zijn opregten wensch; doch helaas, juist in dat plan, in dien wensch hebben de haat en de nijd onzer vijanden het voorwendsel gevonden voor eenen oorlog, onder welks slagtoffers Keizer Nikolaas zelf welligt ook gerekend moet worden, die door elke wonde, toegebragt aan eenen soldaat van zijn dapper en getrouw leger, diep in zijn eigen hart getroffen werd."

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 2 Junij.

ONDERTROUWD (31 Mei): J. L. Muller Jr. met G. M. Maalsteed. - C. Smit met A. M. J. Meijer. - J. C. van Kempen Valk met W. W. Heijdland. - C. J. Koster met J. R. Gebauer.

GETROUWD (31 Mei): N. C. M. B. Coppenrath met M. C. Roling, wed. - G. Teylaar met C. H. M. Tancrelle.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 1 Junij. Belg. leen. 2½ pc. 53½; Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc. 93½; Spanje 1—3 pc. 17 11/16; Binnenl. 3 pc. 30⅞; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 64½.

PARIJS, 1 Junij. Fransche 4½ pc. 94.—; 3 pc. 70.15; 3 pc. Spanje 31⅛; id. 1 pc. 18¼; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 86.

MADRID, 31 Mei. 3 pc. Schuld 31.90; id. 1 pc. 17.85.

LONDEN, 1 Junij. Consols 93⅛; 3 pc. Spanje buitenl. 38; 1 pc. dito 18¼; Comité-Bewijzen 4; Passive 3⅛; 5 pc. Rusl. 99½; 4½ pc. dito 89½; 4 pc. Holl. 93; 2½ pc. id. 63½; 5 pc. Sardinië 85½ exd.; Brazilië 90½; 4½ pc. Peru 68; Gren. uitg. 6⅞; id. verk. 17; 3 pc. Mexiko 22½; 4 pc. Portugal —; Turkije —; Ecuador —; Wissel op Amst. 11 97½.

WEENEN, 1 Junij. Met. 5 pc. 79½; id. 4½ pc. 69½; Bank-Aktien 905; Wissel op Londen 12.15; Amst. —; Parijs 146; Goud 31; Zilver 28½; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 31 Mei. 3½ pc. Pruissische Staatschuld 84; 4½ pc. Rusland —; 5 pc. 97½; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 17½; Parijs 78¾; Amst. 139¼; Weenen 79⅝; Petersburg 99⅜.

HAMBURG, 31 Mei. Spanje 3 pc. 29; id. 1 pc. 17½; Rusl. 5 pc. 94⅛; 3 pc. Mexikanen 13⅞; 5 pc. Sardinië 80⅞; Wissel op Amst. —; Londen kort —.

FRANKFORT, 31 Mei. 5 pc. Met. 62¾; 1 pc. Spanje binnenl. 18; id. 3 pc. 30¼; Wissel op Londen 3/m. 99; Amsterdam 117¼; Weenen 95¼; Parijs 93.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		1 JUNIJ 4½ u. gebl.	2 JUNIJ		4 u. gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.	2½	63 1/16	63¼	à	
Dito Dito	3	75	75⅛	75⅛	
Dito Dito	4	92¾	92½	92¾	92⅞
Dito Inschrijving 1844	4	92 5/16			
Amortisatie Syndik.	3½	90			
Handel-Maatschappij	4½	127½			
Haarlemmermeer	5				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½				
„ Holl. Spoorw.-M.		92			
Obligatiën	4½	100			
Maatschappij van Weld.	4				
Aand. Ned. Bank		125			
België	4½				
Dito bij *Rothschild*	2½	51⅛			
Frankrijk, Obligatiën	3				
Spanje, Onbep. Stukken	1	18¼	18¼		
Dito	3	37⅞	38		
Dito Binnenl. à 6/m.	3	30 11/16	30 11/16		
Coupon-Bewijzen		4 1/16			
Amortisable Schuld		4 1/16	4 1/16		
Portugal, te Londen	3	39¼	39½	39⅝	39½
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	102¼	102½	102⅝	
Dito Dito 1828 en 1829	5	101½	101½		
Certif. bij dito 1831 en 1833	5				
Dito	4½	87⅛			
Dito bij *Hope*	4	77⅛	77	77⅛	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	76¼			
Dito bij ido 5de Serie	4				
Certifikaten te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Certifikaten van dito	6				
Engelsche Russen					
Polen, Certifikaten	4	69 1/16	69⅛		
Dito Aand. van fl. 500					
Oostenrijk, Metalliek	5	61½	61½	61⅝	
Dito Nieuwe 1847	2½	31 1/16	31 1/16	31⅛	
Dito 1851 en 1852	2½	31 1/16	31 1/16	31¼	
Dito Nieuwe	5	74 1/16	74⅛	74⅛	74⅛
Dito 1854	5	74 1/16	74⅛	74½	74⅛
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5				
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 250					
Nieuwe dito 1854					
Pruiss. Aand. 1854	3½	207			
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		2⅝			
Dito Orig.		2 5/16			
Napels, Cert. *Lam en Bouwer*	5				
Denemarken, Leen. te Lond.	3				
Louisiana bij *Hope*	5	101	99¾		
Braziliën	5				
Dito 1843	5				
Mexiko	3	20 13/16	20 13/16	20 13/16	
Dito Onbepaalde		20 13/16	20 13/16	20 13/16	
Peru	4½	67			
Grenada, à £ 100	2½	16¼			
Dito Uitgestelde		6⅜			
Ecuador, à £ 100					
Venezuela, à £ 100	3½	28¼			
Dito Uitgestelde	1¼				
Grieken, te Londen	5				

Nat. Met. 65⅝, 66, 65⅞; Stieglitz 5 pCt. 81 1/16, ⅛.

Met uitsondering van Oostenrijksche fondsen, welke bij levendigen handel, hooger te plaatsen waren; overigens beteekende omzet noch variatie iets meldenswaardig.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56¼	Livorno	2/m	*f* 39½
»	zigt	» 56½	Napels	»	» 86
Bordeaux	2/m.	» 56	Petersburg	»	» 1.74
»	zigt	» 56⅜	Weenen	6 w.	» 28
Madrid	3/m.	» 243	Augsburg	»	» 35½
Cadix	»	» 243	Frankfort	»	» 100
Seville	»	» 240	Hamburg	2/m.	» 35⅜
Bilbao	»	» 241	»	zigt	» 35½
Lissabon	»	» 41½	Londen	2/m.	» 11,80
Porto	»	» 41⅛	»	zigt 1185	11,87½
Genua	2/m.	» 46⅛	Rotterdam		» ½

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 2 Junij.

Overzigt der Week.

KOFFIJ. Hierin is geene de minste verandering te vermelden; hoewel het gebleken is, dat door de wederom zeer aanzienlijke afleveringen van *Java*, in de voorgaande maand, de disponible voorraad zeer is verminderd.

THEE. Blijft alleen maar voor Consumtie te plaatsen.

TABAK. Zeer vast prijshoudend met aanhoudende omzettingen in de tweede hand.

SUIKER. *Ruwe* blijft willig gestemd. Van *Java* zijn verkocht 530 kranjangs Nº 15½ à *f* 32¼, alsmede zeilende per schip *Cortgene* 2600 stuks tot *f* ¼ onder middelprijzen der Mei-Veiling. — Van *Surinaamsch* zijn in veiling verkocht 437 vaten, 29 kwart vaten en 24 kisten van *f* 23¼ tot 26¼, zijnde *f* ½ boven de marktwaarde, in welke verhouding ook nog enkele partijtjes uit de hand zijn afgesloten. — *Geraffineerd voor Uitvoer.* Tot onze voorgaande prijsopgaven hebben er belangrijke omzettingen plaats gehad, zoowel voor dadelijk als op levering. — De kooplust blijft geregeld aanhouden.

SPECERIJEN onveranderd. *Noten* Nº 1. 158 cs., Nº 2 148 cs., Nº 3. 112/115 cs. — *Foelie* 140 cs.

RIJST. Hierin bepaalde sich de omzettingen tot het uitvoeren van eenige binnenlandsche orders; alleen zijn uit de eerste hand afgedaan 865 balen Ongepeld *Java* tot fiksche prijs; men noteert *Gep. Aracan f* 10½; *Gep. Java f* 11 a *f* 11¼; *Voorloop, Java f* 13¼ a 14 en *Tafel f* 16½.

FRUITEN vast. In veiling zijn verkocht: 300/1, 400/2 kistjes *Muscadel Rozijn* in lagen *f* 31½ a 32; 43 balen *Malaga Schillen f* 8½ a 10¼; 20/1, 10/2 fusten *Malaga Olie f* 55; 10 fusten 1851ste *Krenten f* 33 opgehouden, alsmede diverse andere kleinigheden.

POTASCH. Zeer weinig kooplust.

VERFWAREN. *Indigo* 45 kisten Java vonden voor exporteurs nemers tot zeer vaste prijzen. — *Cochenille.* 10 kisten Java expeditie ... hebben voor export-koopers gevonden. — *Verfhouten.* Van St. Domingo Camp. werden kleine partijtjes tot vorige prijzen verhandeld, zoo mede van Laguna vonden koopers; 30 ton Tampico Geel a *f* 4¼ en 10 ton Cuba Geel a *f* 6. — *Harst* zonder handel, sonteneeren zich ten volle de prijzen. — *Terpentijn-Olij* wordt op *f* 23 eerste hand voor Amerik. gehouden. — *Zwavel* zonder handel; 2600 Cuntaros werden van Gergente aangevoerd, zijn echter nog niet aan de markt. — *Salpeter.* 250 balen Oost-Ind. zijn tot vorige prijs verkocht. — *Meekrap* blijft gevraagd, de handel daarin was tamenlijk uitgebreid; prijsen zeer vast.

STERKE DRANKEN. *Genever* 100 °/₀ eerste soort *f* 23½, tweede soort *f* 22. — *Moutwijn* 91 °/₀ *f* 18 pr. vat a kont.

METALEN. *Banca-Tin.* In het begin dezer week zijn 700 blokken tot *f* 66 afgesloten, terwijl men gisteren 100 blokken met *f* 66½ betaald heeft. — *Ruw Koper* wordt vast op prijs gehouden, zonder omzet.

KATOEN. Met zeer levendige vraag naar Noord-Amerikaansch, door beperkten voorraad bepaalden sich echter de omzettingen slechts tot ca. 250 pakken, waarvoor hoogen prijs besteed werden.

VETWAREN. *Talk* en *Smeer* onder de hand tot verlagende prijzen afgegeven. De groote voorraad in Engeland heeft de houders tot verkoopen seer inschikkelijk gemaakt. — *Traan* zonder voorraad. — *Ansjovisch.* De berigten over de vangst blijven nog altijd onzeker, zoodat er nog geene bepaalde prijzen soowel van nieuwe als van jarige op te geven is.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 1 Junij. Rogge. Werd in de laatste dagen voor versending bij partij gekocht; hetwelk eene kleine prijsverhooging ten gevolge had. De stookers kochten slechts kleinigheden voor hunne behoefte. Men noteerde: 149/2 ℞ gedr. Deensche *f* 322 6/w.; 147/2 ℞ Rostok. *f* 313 1/m., *f* 316 1/m.; 144/2 ℞ Archangel *f* 323 6/w.; 149/2 ℞ Rostok. *f* 318, 320 6/w.; 147/2 ℞ Pommer *f* 314 6/w.; bovendien zijn een paar partijen ligt beschadigde Deensche wegende 115, 117 en 118 ℞ Poolsche van *f* 260 tot 271 en *f* 274 met 1½ °/₀ voor veilingkosten opgeruimd.

Gerst. Fijne ongedroogde werd wel zoo laag afgegeven, terwijl grove en gedroogde op vorigen prijs gebleven is. De volgende verkoopen werden bekend: 136/2 ℞ Deensche *f* 210 6/w.; 128/2 ℞ gedr. Deensche *f* 220 6/w.; 128/2 ℞ Zweedsche *f* 195 6/w.; 130/2 ℞ gedr. dito *f* 224 6/w.

Moutwijn. Door veelvuldige vraag steeg gepasseerden Zaterdag de marktprijs op *f* 17½ en Dingsdag op *f* 18; Woensdag was er alzoo een redelijke handel; volgende dagen met minder vraag.

Jenever *f* 22.50; Amst. Proef *f* 23.75.

MIDDELBURG, 31 Mei. Puike Zeeuwsche Tarwe *f* 15, puike Walchersche dito *f* 15¼ a 15½. — Zeeuwsche Rogge *f* 11 a 11½. — Winter Gerst *f* 6,65 a 6,75, Zomer dito *f* 6,50 de Mud. — Walchersche Witteboonen *f* 17½ a 18; Dito Bruineboonen *f* 18; Dito Paardeboonen *f* 9½ per Mud. Zeeuwsche Paardeboonen *f* 8,80 per Mud. — Kanariezaad werd op 12 gehouden, zonder koopers. — Raap- en Patent-Olie *f* 0,50 pr. vat hooger. Lijn-Olie als voren. Walchersche Groene Erwten zijn als opgeruimd te beschouwen.

ANTWERPEN, 1 Junij. *Ruwe Suiker* blijft zeer vast met een omzet van 228 kisten Havana.

Koffij zonder noemenswaardige omzet.

Huiden. Tot onveranderde prijzen zijn deze week 2000 stuks Buenos Ayres omgezet.

Rijst. Van Gepelde Aracan zijn 4000 balen verkocht.

Granen. Tarwe blijft tot verhoogde prijzen zeer gevraagd met zeer weinig voorraad. Rogge zonder prijsverandering met goeden handel.

LONDEN, 31 Mei. *Ruwe Suiker.* Vooral in de vreemde soorten blijft de kooplust aanhouden tot onveranderde prijzen.

Koffij. Native Ceylon blijft onveranderd op 47 s. 6 d. a 48 s.

Talk iets vaster. Petersburger 51 s. 6 d.

LIVERPOOL, 30 Mei. *Katoen.* De verkoopen hebben op nieuw 80,000 balen bedragen. De rijzing sedert voorgaande Vrijdag bedraagd nu ⅛ d.

BORDEAUX, 29 Mei. *Voorloop* 3/6 op *f* 167½ gerezen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 1 Junij. Chaesar, Cybele, Canton, I. v. Cowes.

HELVOET, 1 Junij. Rotgans, Graaf Dirk III, Batavia. - Cotton, Globe, Havana.

BROUWERSHAVEN, 1 Junij. Juta, Zalt-Bommel, Baujoewangie naar Schiedam.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 2 Junij in lading naar:

Ludwigh. & Manh.	N. Schneekenberger, de Rijn.
Dusseldorp & Neus	F. W. Meeuwsen, Niederrein Nº. 6.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Weesel	F. Beijer, Wilhelmina.
Mainz	F. Leijdekker, Mainz Nº. 2.

AMSTERDAM, 2 Junij vertrokken:

Keulen	H. S. Wilson, Rijn en Amstel.
Manheim	J. M. Kimpel, die Harmonie.

Rijnhoogte ARNHEM 1 Junij 1 el 95 duim.
KEULEN 1 „ 9 vt. 5 „

Advertentiën.

(997) Heden overleed in den ouderdom van ruim 64 jaren, Mejufvrouw CATHARINA PISTOR; eene ziekte van weinige weken maakte een einde aan haar weldadig leven.

's HAGE, 29 Mei 1855. C. J. SCHIEFBAAN. Executeur Testamentair.

(1004) Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming mij betoond, bij het overlijden van mijnen geliefden Echtgenoot H. J. VAN GINKEL, betuig ik aan ... mens mijne betrekkingen mijnen hartelijken dank.

Wed. H. J. VAN GINKEL,
BRUNING.

Een Dienstmeisje dat zoo erg aan Rheumatische Ziekten geleden heeft, dat haar gezigt er scheef van getrokken was is door een **Goldbergerschen Ketting** daarvan geheel genezen. Zij heeft op aanraden van eenen Doctor in Haarlem ook een Ketting voor hare zuster gekocht, die aan Rheumatismus lijdt, en ons vergund bij navrage om verdere inlichting haar adres op te geven.

Goldberger's Kettingen

genezen hoofdpijn, aangezigts-, tand- en oorpijn, krampkolijk, maagkramp, borstkramp, hartkloppen, zenuwzwakte, beving, pijn in de lenden, stijfte in de leden, gewrichtspijn, pootje, handjicht, vliegende jicht, zwakte der oogen, hardhoorigheid en alle andere rheumatische en zenuwziekten.

Zij worden voor *f* 1.80 — 2,70 — 3.60 — 5.40 in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts verkocht. (1005)

De Zalf en Pillen van Holloway geven verbazende uitkomsten in gevallen van *roos*. De heer W.... Z...., te *Tilburg*, was zeer onderhevig aan roos, en deze huidontsteking had zich over zijn geheele ligchaam verspreid, en niettegenstaande hij menigvuldige geneesmiddelen had gebruikt vond hij geen baat. Eindelijk nam hij zijne toevlugt tot de zalf en pillen van Holloway, en het gevolg daarvan was, dat hij in weinig weken tijds geheel hersteld was. Dit geval heeft veel indruk verwekt.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20,50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1 85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtsche straat, Nº. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depothouder te *Utrecht* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (80..

Te Koop met of zonder Looijerij,

Op Rekwisitie van den Eigenaar, den Heer JOSEPH CHRISTIAN HUBERTUS VAN DER HEIJDEN, te *Wijler*, zal op Woensdag 27 Junij 's namiddags ten 3 uur, ten huize van den kastelein JOH. GERH. WALTERS, te *Wijler* (Kreits Cleve) door den ondergeteekenden Notaris, publiek en finaal worden verkocht:

Een voor weinig jaren nieuw en solied gebouwd ruim **WOONHUIS**, gemakkelijk ingerigt, **KOETSHUIS** en **STALLING** voor 4 Paarden, een groote nieuw aangelegde **TUIN** met vele fijne **Vruchtboomen**, en eene **LOOIJERIJ** met 39 **Kuipen** en 10 **Laven** onder dak, voorzien van Loopend Water en verders het daartoe behoorende. Deze bezitting ter grootte van circa 2 pruiss. morgen, is gelegen in de gemeente Wijler Kreits Cleve, aan de landstraat van Cleve naar Nijmegen bij het zoo schoone en veel bezochte durp Beek, bijzonder geschikt voor een Buitenverblijf, Logement of allerlei soort van Fabrieken, hebbende een aangenaam en vrij uitzigt, en voordeelig wegens de geringe opbrenging der belasting.

Naar verkiezing van den kooper kan de helft der kooppenningen als eerste Hypotheek gevestigd en ook de Looijerij van den aankoop uitgesloten blijven.

Dagelijks te zien en nadere inlichtingen te bekomen bij den eigenaar V. D. HEIJDEN, te Wijler, en bij den ondergeteekenden Notaris.

CLEVE, 11 Mei 1855. Dr. THOMAE, Notaris. (957)

Te Koop.

Afzonderlijk of te Zamen.

Een voor twee jaren geheel nieuw gebouwd **Secretaire-orgel**, in uitmuntend bewerkte Mahonijhouten Kast, hoog 1 el 7 pm 9 dm, breed 1 el 1 pm 2 dm, diep 6 pm 4 dm; hebbende een' buitengewoon krachtvollen en heerlijken toon.

Een **6 Octaafs Piano-Forte** van Mueller, in een' ... kast, hebbende een' sterken, aangenamen toon, ... **Orgel-Piano**, en **Zang-Muzijk.** Belanghebbenden adresseren zich in persoon of met *franco* brieven, bij JOH. VAN EEDEN, te Noordwijk. (1002)

Een Jufvrouw van fatsoenlijke familie, van de R. C. Godsdienst, verlangt tegen het najaar of vroeger zich geplaatst te zien als **Huishoudster** of tot **Gezelschap eener Dame.** Zij heeft verscheidene jaren bij respectabele families deze betrekking vervuld. Men wordt verzocht zich te adresseren onder de letters O. M. brieven *franco*, bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam. (959)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is gedrukt en wordt met succes gedebiteerd:

de **Tweede Druk** van een Boekje:

Over de Onbevlekte Ontvangenis

DER

HEILIGE MAAGD.

Getrokken uit de *Civiltà Cattolica* van November 1854, en uit het Italiaansch overgebragt door

A. L. V. W., K. Pr.

Dit belangrijk boekje, voorzien van een aanprijzende Goedkeuring houdt in:

1º. Eene inleiding. 2º. Wat wij verstaan door het Leerstuk der Onbevlekte Ontvangenis van Maria. 3º. Dat de Kerk door hare uitspraak omtrent dit punt geen nieuw geloofstuk schept, maar slechts verklaart en bevestigt het van ouds bestaand geloof. 4º. Welk gevoelen dit moet opwekken in de harten der geloovigen. — Voorts is daarbij gevoegd eene Negendaagsche Oefening om zich tot het feest der Onbevlekte Ontvangenis voor te bereiden, gevolgd van de Litanie ter eere der Onbevlekte Maagd. — De prijs is 20 Cents.

HERDERLIJKE BRIEF

VAN

ZIJNE HOOGWAARDIGHEID

FRANCISCUS JACOBUS VAN VREE,

Bisschop van Haarlem.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.